

למעשה

מעשה למעשה

הבא להיטהר מסייעים בידו
מעשה שהיה בחור התקרב לבורא עולם ורצה לבוא וללמוד בישיבה קדושה. אך הרב רצה לדחותו ובכדי שלא יהיה שבר כי כל עבודת ה' צריך לעשות בהדרגה כדי שלא יפול ממנו לבריא עמיקתא כידוע. אבל מ"מ אותו הבחור לא הרפה וחפץ היה להתקרב לה' יתברך, והרב שלא ידע כיצד לדחותו שאלו האם יש לך חובות? והבחור ענה לו שיש לו כ-20,000 ש"ח חובות שהוא לקח מהבנק בשביל לימודים וכיו"ב. ענה לו הרב שימשיך לעבוד עד אשר הוא יסיים את חובותיו ואח"כ הוא יוכל לבוא וללמוד יום שלם. וכך הרב הרויח שיוכל לדחות בעוד זמן כל שהוא. אבל מ"מ הבחור מאוד רצה ללמוד והתפלל לה' שיעזור לו לסיים את החובות תיכף הוא מיד כי עכשיו חשקה נפשו בתורה ולא בעוד חצי שנה. ישועה ה' לא איחרה מלבוא, בכל כמה זמן היה מגיע אליו ממקום העבודה מכתבים של הפנסיה, ביטוח מנהלים, וכיו"ב והוא היה זורקם לאשפה כי מה היה לו לעשות בהם, כי הוא לא הבין שום דבר בנושאים הללו. באותו זמן עלה בליבו לברר אחת ולתמיד מה הפירוש של כל המכתבים הללו, והוא התקשר לחברה וכו' ושאלם מה זה? ותוך כדי הברורים הם אמרו לו שהוא יכול לפרוע את הפנסיה, ולקבל אותה עכשיו ושימלא טפסים וכו' הבחור עשה את זה והסכום שהגיע מכל המקומות שהוא עבד הגיע למעלה מ-20,000 ש"ח וכך הוא יכול לעזוב את העבודה ולבוא וללמוד. וראה בזה את כוחה של תפילה והבא להיטהר מסייעים אותן. (הרב פנחס זרביב למעשה)

מאמר מרכזי הרב פנחס זרביב

מצרים – כור הברזל ליצירת עם ישראל ואופיו המיוחד

כתב הרב יעקב ישראל ביפוס שליט"א (הו"ד במשנתה של תורה פסח תשפ"א) אנו אומרים בכל יום בתפילת שחרית "ותרא את עני אבותינו במצרים, ואת זעקתם שמעת על ים סוף". מדובר כאן בשתי קצוות של גאולת מצרים, ושתיהן נאמרות בנשימה אחת. משמע שישנו קשר הדוק בין השתיים, ויש להבינו.

הגר"ש ברויאר שליט"א אמר שיחה מאלפת בנושא בכולל "נר ישראל", והדברים מתמקדים בנקודה מרכזית של יציאת מצרים, ואלה הם:

בפרשת ואתחנן (ד, כ) מונה התורה את היציאה ממצרים כיציאה מ"כור הברזל". וברש"י שם: "מכור – הוא כלי שמזקקין בו את הזהב". זאת אומרת שבמצרים עברנו תהליך של זיקוק, ויש להבין באיזו בחינה מהווה מצרים מקום שמזקק. את ההסבר לכך אנו מוצאים בדברי הגמ' במסכת חגיגה (ט): "מאי דכתיב (ישעי' מח) 'הנה צרפתיך ולא בכסף בחרתיך בכור עוני' [בחר בנו בכור עוני, זהו כור הברזל]? מלמד שחזר הקב"ה על כל מידות טובות ליתן לישראל, ולא מצא [ליתן להם] אלא עניות". מסביר שם הר"ח: "כדי שיהא ליבם שבור וכוונתם לשמים, ועיניהם תלויות לרחמי וחסדיו. והיינו דאמרי אינשי: יאה מסכנותא לישראל, כברזא סומקא לסוסיא חיורא. שגלוי וידוע לפני הקב"ה כשמרבין עושר, בועטין בו שנאמר 'וישמן ישרון ויבעט'".

נמצאו למדים שמשמעות "כור הברזל" היא, שבמצרים העמיד הקב"ה אותנו במצב של חוסר אונים מוחלט. שכן, עבד אין לו מדיליה ולא כלום, לכן עשה אותנו עבדים לפרעה, ובכך יצר ה' אומה תלונית. חז"ל אומרים שהיינו במצרים כעובר במעי אמו, והיציאה משם היתה הלידה. אכן אין לך ציור למצב תלוני, יותר מאשר עובר במעי אמו.

כאשר הנביא יחזקאל מתאר (בפרק טז) את יציאת מצרים, הוא אומר: "ומולדתך ביום הולדת אותך... והחתל לא חותלת [בתרגום שם: מושלכת בשדה]... ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך [תינוק שאינו מטופל כלל] ואומר לך בדמיך חיי ואומר לך בדמיך חיי". כלומר, אז אמר הקב"ה לאומה הנוולת: בדמיך חיי, כלומר חיי במצב התלוני הזה! המצפה לשלחן אחרים חיינו אינם חיים, לכן עם ישראל מכאן ואילך, רק כאשר יצפה לשלחן ה', רק זה יהיה החיים שלו. בלעדי הקב"ה, אנו חסרי אונים! זהו העם של "עם זו יצרתי לי" – תלויים אך ורק בי, עם תלוני שאין לו מדיליה ולא כלום! וכאשר יצאו ממצרים, יצאו כעם תלוני לחלוטין בה', אולם עדיין לא היתה התלות מקובעת בהם בשלימות. וכאשר הגיעו לשפת ים סוף, המשילו חז"ל את מצבם לבת מלך שהתגרו בה לסטים, ועבר שם מלך אחד וצעקה אליו שישועה מידיהם, והצילה. לימים התאווה שתדבר עמו ולא רצתה. גירה בה את הלסטים כדי שתצעק שוב, ואמר לה לכך הייתי מתאוה. כך ישראל כשהיו במצרים ושיעבודם המצרים צעקו ותלו עיניהם בה'. והתאוה ה' שיצעקו אליו גם אחרי שיצאו, לכן גירה את פרעה לרדוף אחריהם, ומיד ויצעקו בני ישראל אל ה'. באותה שעה אמר הקב"ה, לכך הייתי מתאוה. ועל זה נאמר: "יונתי בחגוי הסלע, השמיעיני את קולך", לא כתוב השמיעיני קול, אלא קולך – אותו הקול שכבר שמעתי במצרים.

ניתן לשמוע את שיעורי הרב פנחס זרביב שליט"א בקול הלשון 0722741111

לפי דברי המדרש יוצא, שאמנם התחיל ה' להוציאם, אך היציאה עדיין לא הושלמה, כי יצאו ב"יד רמה". וירדו מהמצב של חוסר אונים, אשר אותו הביעו בצעקתם מתוך העבודה במצרים, ועתה חשו כאילו הם מסודרים. כדי לחנכם שגם בזמן שהם מסודרים, עליהם לחוש שבלעדי הקב"ה הם תמיד חסרי אונים, ומה שנראים מסודרים זה רק בגלל שהקב"ה הוא "א-ל מסתתר", ויוצר בכך את האשליה כאילו מסתדרים בלעדיו. ואם כן עדיין לא קיבלו את מתנת העניות בשלימות, לכן גירה בהם את פרעה כדי שישמיעו את קולם ויצעקו כמו במצרים. ואז חזרו למדרגת ה"עוני" המושלמת.

עלינו לדעת, כי יש תפילה בלי תחושת חוסר אונים, ויש תפילה עם הרגשת חוסר אונים. תכלית יציאת מצרים היתה, לצאת עם סוג התפילה השני, לכן הוכנסו לכור הברזל. זה הוחדר להם על שפת ים סוף, לדורות עולם. ב"נשמת" אומרים "ומחליים רעים דיליתנו", זה כולל את כולם, שכן גם מי שלא היה חולה, הוא נדלה על ידי התלות בהקב"ה אשר מנע ממנו את המחלה.

רש"י אומר על הפסוק "ויצעקו בני ישראל אל ה'" – "תפסו אומנות אבותיהם". מסביר ר' ירוחם שאצל האבות תפילה היתה אומנות, דהיינו בכל המצבים חשו תמיד חסרי אונים. גם כשיעקב אמר "יש לי כל", המשמעות היתה שכל מה שיש לו זה מאת "האלוקים הרועה אותי מעודי" – כגמול עלי אמו. אבל הוא עצמו, אין לו מדיליה ולא כלום. אומר ר' ירוחם כאן תפסו אומנות אבותם, והבינו שמכאן ואילך כל חיינו משופעים מכח התלות הבלעדית בהקב"ה.

נחזור עתה לפסוק שבו פתחנו. "ותרא את עני אבותינו במצרים" – שם בכור הברזל קיבלנו את מתנת העוני, "ואת זעקתם שמעת על ים סוף" – הזעקה האמיתית היתה שם. במצרים זה היה זמני ולא מושלם, בים-סוף היתה זעקת אמת, אחרי שהתחנכו. שם תפסו אומנות אבותם, ליצור מצב של תלות תמידית בהקב"ה. זוהי מטרת התפילה בכל יום, לחדש את הרגשת התלות. "אתה חונן" – אני תלוי בך בעניי דעת, וכן בתשובה והוא הדין בסליחה, גאולה, רפואה וכו'.

כמו שאומר הרמב"ן: שאין לנו טעם אחר ביצירה – זו המטרה: "שאין לעליון בתחתונים חפץ מלבד זה שידע האדם ויודה לאלוקיו שבראו והמציאו" – אני שייך לך, אני תלוי רק בך! וממשיך הרמב"ן: "וכוונת בתי כנסיות וכוונת רוממות הקול בתפילות וזכות תפילות הרבים, הוא שיהיה לבני אדם מקום יתקבצו בו ויודו לא-ל שבראם והמציאם ויאמרו לפניו בריותיך אנחנו. זוהי מטרת התפילה, להחדיר את התלות. למטרה זו ירדנו למצרים, כדי שנהיה תמיד תלויים בהקב"ה. עכ"ד הרב יעקב ישראל ביפוס.

מה הסיבה שבר"ה נפקדה שרה רחל וחנה בר"ה יצא יוסף מבית האסורין בר"ה בטלה עבודה מאבותינו במצרים

כתוב בגמ' (ר"ה יא.) שבר"ה נפקדה שרה רחל וחנה בר"ה יצא יוסף מבית האסורין בר"ה בטלה עבודה מאבותינו במצרים וצ"ב למה נפקדו רק ביום הזה.

אלא מבאר בדרש דוד (עמ' ס) בשרה מצינו שאמרה לאברהם אבינו (בראשית טז ה): 'חמסי עליך', ופירשו במדרש (לקח טוב בראשית פט"ז ס' ה), ששרה התאוונה על כך שאברהם לבדו זכה להפקד בישמעאל, בזכות תפילתו: 'ואנכי הולך עירי' (שם טו כ), ולא אמר:

'ואנחנו הולכים עירי'ם, ואילו היא שלא הזכרה בתפילתו - לא זכתה לפרי בטן, ונמצא שידעה שאין לה אל מי לפנות אלא אל הקב"ה שיושיעה, ולפיכך נפקדה.

וכן מצינו ברחל, שיעקב אבינו אמר לה (שם ל ב): 'התחת אלקים אני אשר מנע ממך פרי בטן', ופירש רש"י 'ממך מנע ולא ממני', ודבר זה גרם לה שתהיה תפילה מעומק הלב. כמו שכתב הרמב"ן (שם א): 'הנה הצדקת בראותה שלא תוכל להסמך על תפלת יעקב, שבה להתפלל על עצמה אל שומע צעקה, וזהו 'וישמע אליה אלוקים' (שם כב)', כלומר, הטעם שזכתה רחל להיפקד בבן רק לאחר שחרה בה אפו של יעקב, היה משום שבאותה שעה נוכחה רחל לראות שלא תוכל להסתמך על תפילתו של יעקב, ועל כן התפללה בעצמה. ודווקא לקול תפילתה של רחל שמע השי"ת, וכפי שנאמר: 'וישמע אליה אלוקים' - ולא לקול תפילתו של יעקב, שכן באותה העת היתה תפילתה תפילה שלימה, מעומק ליבה, ועל כן היה בכוח בטחונה ותפילתה הושיעה

וכך ביאר המלבי"ם (שמואל א א ט) מדוע נפקדה חנה באותה שנה דווקא, מפני שעד אותה עת, סמכה חנה ובטחה אף בתפילותיו של בעלה על כן לא היו תפילותיה בשלימות הבחינה של 'נפלה נא ביד ה', אולם כאשר ניחמה אלקנה בעלה ואמר לה (שם, ח): 'חנה למה תבכי, הלוא אנכי טוב לך מעשרה בנים', והשתדל לרצותה שתשלים עם מצבה ולא תבכה, הבינה כי לא תוכל עוד לסמוך על תפילתו, שכן הוא כבר נואש מן הרחמים, ומעתה אין הדבר תלוי אלא בה עצמה, בכוח בטחונה ותפילתה. מטעם זה נאמר מיד לאחר מכן (שם י): 'והיא מרת נפש ותתפלל על ה' ובכה תבכה', שכן התפילה שהתפללה חנה באותה שנה, היתה מתוך הכרה כי אין ישועתה תלויה אלא בה ובתפילתה, וכיון שהיתה תפילה זו מתוך ציפיה לישועת ה', הועילה לחנה והושיעתה.

מעתה נתבאר היטב השייכות בין פקידותיהן של שרה, רחל וחנה, ובין יציאתו של יוסף מבית האסורים, שכן יציאתו של יוסף היתה לאחר שנתיים ימים מעת שיצא שר המשקים לחפשי, וכבר ידע יוסף כי שר המשקים שכח אותו, ולא יזכירה עוד לפני פרעה, וכפי שאמרו במדרש (בראשית רבה פט ג): 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו' (תהלים מ ה), זה יוסף, 'ולא פנה אל רהבים', על ידי שאמר לשר המשקים 'זכרתי והזכרתי' ניתוסף לו שתי שנים'. נמצא אם כן, שרק אחרי שעברו שנתיים ימים, וכבר נתיימש מעזרת בשר ודם לגמרי, ואף שר המשקים שכח אותו, השליך יוסף את כל יהבו על הקב"ה, וכיון שעשה כן, ולא פנה אל תקוות בשר ודם, זכה בראש השנה לישועת ה', ויצא מבית האסורים.

כיוצא בזה מצינו בבני ישראל במצרים, שנאמר (שמות ב, כג): 'ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויצעקו ותעל שועתם אל האלקים', שלכאורה יש להבין, מדוע דוקא כשמת פרעה זעקו בני ישראל להשי"ת ונושעו, ומדוע לא עשו זאת קודם לכן. וביאר רבי איצ'לה מוולאז'ין (פה קדוש שמות שם), שכל עוד היה פרעה חי, היתה עדיין תקוה כל שהיא בליבם של בני ישראל, שכאשר ימות פרעה תתבטל גזירת השיעבוד בדרך הטבע, ועל כן לא תלו לגמרי את כל ייבם ותקוותם בהשי"ת, אולם משראו שגם אחרי מות פרעה עדיין משועבדים הם כמקודם, הבינו כי אין להם על מי להישען אלא על אביהם שבשמים, ועל כן זעקו זעקה שלימה והתפללו מתוך ליבם, ללא פגם וללא פניה, ומשום כך נושעו. עכת"ד

לכן הוא אמר להם תשמעו אם יש לכם מרצה אחר להזמין היום, אני חוזר לבית, ותזמינו אותו, קשה לי לבוא למסור הרצאה בצורה שכזו.

מהאירגון ענו לו, נראה לך שאם היה לנו מרצה אחר היינו מזמינים אותך להרצות!!! נו באמת, רק בגלל שאין לנו אין אף אחד שירצה היום הזמנו אותך להרצות כאן. הוא נפגע מאוד אבל אפ"ה הגיע להרצאה.

וכשהוא הגיע להרצאה אמרו לו תשמע, זה הרצאות לאקדמיים אנשים רציניים מאוד, אל תדבר איתם לא על מיסטיקה, ולא על כל מיני דברים אחרים. אלא רק על חינוך.

המרצה טען אני נמצא שתי דקות לפני תחילת ההרצאה, ויש לי נושאים אחרים שיש לי משנה שנונה בהם, ובנוסף אני לא יודע מתמחה בנושא החינוך אין לי נסיון בזה הילד לי הכי גדול הוא בן שלוש.

מהארגון ענו לו.

אין מה לעשות אתה חייב למסור על חינוך ויהיה מה שלא יהיה.

המרצה הבין שאין עם מי לדבר ועל מה לדבר הוא הבין שרק בורא עולם יכול לעזור לו.

תמיד הוא הבין שגם בורא עולם עוזר לו הוא מכין הרצאה ובס"ד היא יוצאת יפה עכשיו הוא לא הכין כלום כלום.

המרצה סיפר לי שלפני כל שיעור הוא מנדב סכום לצדקה, ונושא תפילה לבורא עולם שישים בפיו את המילים הנכונות לדבר.

אך הפעם הוא נתן כפול לצדקה.

ואיזה תפילה מעומק הלב הוא נשא, הוא ידע שאם הוא מצליח כאן, הוא מתקדם ואם לא שם תהיה קבורתו, ואם לא הוא לא יתקדם לשום מקום.

הוא אמר לה' תראה את הבזיונות שאני מקבל, אני בא לזכות את הרבים, אנשים שופכים את דמי, ואומרים לי שאם היה מרצה אחר לא מזמינים אותי (כאילו אני רק בלידת ברירה מזומן).

אנא ה' שים לי בפה את המילים הנכונות להגיד.

אני לא יכול לבד אין לי שום דבר לדבר.

אין לי מישוה אחר שיכול לעזור לי, רק את ריבונו של עולם.

הוא סיים את התפילה מעומק ליבו.

ובלב כבוד הוא נכנס להרצאה.

והוא התחיל לדבר והוא מרגיש איך שה' שם ממש בפיו את המילים הנכונות.

זה הייתה הרצאה שהקפיצה אותו ממרצה סטנדרטי למרצה מיוחד.

אנשים כל כך התלהבו מהרצאה.

זה גרר שהוא יזמן לעוד הרבה הרבה הרצאות.

והוא עצמו לא הכין שום דבר.

כי זה היסוד כאשר אתה פונה באמת לבורא עולם בתפילה.

אז הקדוש ברוך הוא עוזר לך.

ואם אתה חושב שאתה מסתדר לבד אז ה' משאיר אותך להסתדר לבד.

דוד המלך אומר בתהילים (ק"ח, ה) "מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה", ופירש רבינו

הבעש"ט שהטבע בעולם הוא, שבשעה שאדם נמצא בתוך מיצר ומכלל הצדדים הוא מוקף

בחומה גבוהה, והוא רואה שאין לו סיכוי להינצל בדרך הטבע מיד הוא נשען רק על בורא

עולם, ובא דוד המלך ללמדנו - דע לך, שאם כל בעיה שבאה עליך תרגיש שאין לך סיכוי

לצאת ממנה והיחיד שיכול להציל אותך הוא רק בורא עולם, ממילא גם התפילה שלך

תהיה מעומק הלב והקב"ה בוודאי ישמע לתפילתך, והוא מה שאמר דוד המלך 'מן המצר

קראתי יה', כשאני מרגיש כאילו אני במיצר ואין לי שום סיכוי לצאת משם, אני מתפלל

מעומק הלב רק לקב"ה ומיד 'ענני במרחב יה', אבל היצר הרע מכניס לאדם במחשבה -

יש לך את הכח לסדר ולצאת מן הבעיה הזאת גם באופנים אחרים, ואתה לא חייב את

העזרה של הקב"ה, והיצר הרע מכניס מחשבה כזאת ללב כדי שהאדם לא יתפלל מעומק

הלב וכך התפילה שלו לא תתקבל.

והוא מה שכתוב בתורה כשפרעה רדף אחרי בני ישראל (יד, י) "ופרעה הקריב", ושואלת

המדרש שמות רבה כ"א ה' היה צריך לכתוב ופרעה קרב מהו ופרעה הקריב? אלא

שהקריב את ישראל לאביהם שבשמים, שעל ידי שרדף אחריהם צעקו לה' מעומק ליבם

וכתב בספר תולדות יעקב יוסף שמות פרשת בשלח ונחזור לענין הנ"ל, כי שמעתי ממורי

מי שיצא לפטור מהצר והמיצר, והוא נוסע אחריו, משל לאשה יולדת שהלכה למקום

אחר ליפטור מחבלי הלידה, והצער הולך אחריה. ועצה היעוצה שיתפלל להש"י ויפטר

מהצער, וז"ש מן המיצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה (תהלים ק"ח, ה) ודפח"ח. וז"ש והנה

מצרים נוסע אחריהם, אז הבינו זה, לכן ויצעקו בני ישראל אל ה'. ובאמת נאמר אז (עי'

שמות יד, יג) כאשר ראיתם מצרים היום לא תוסיפו עוד לדאבה ולראותם עוד עד עולם,

וק"ל.

אך עדין צ"ב לכאן שכל מה שקרה אינו קשור לזמן עצמו והוא רק במקרה קרה באותו זמן וצריך לומר שאם זה לא היה בר"ה אפ"ה הם לא היו נושעים כי רק שנה שרשה בתחילתה מתעשרת בסופה אבל לאחר מכן הפסידו את ההזדמנות וכמו שביארנו במק"א בארוכה.

ור' חיים שמואלביץ זצ"ל ביאר שזה הסיבה שהמרגלים בשנה האחרונה שלהם ניצלו כיון שהיתה תפילתם מעומק הלב שידעו ששוב הם וודאי ימותו שכל שנה היה להם ספק אולי הם לא ימותו משא"כ בשנה האחרונה וזה התפקיד להרגיש ששום דבר אינו בטוח

וכן הביא הרב פנחס בריער שליט"א "ונצעק אל ה' אלוקינו." בפרק ק"ו בתהילים מובאים ארבעה סוגים שחייבים להודות: עובדי מדבריות, חולה שנתרפא, היוצא מבית האסורים ויורדי הים.

המלבי"ם מדייק דבר פלא בפסוקים אלו: אצל יו רדי הים והולכי מדברות כתוב "ויצעקו אל ה' בצר להם", ויצעקו - בצ'. אצלם מסיים הפסוק "ממצוקותיהם יוצאים". לעומתם, אצל השניים האחרים - חולה ומי שיצא מבית האסורים כתוב "ויצעקו אל ה' בצר להם", ויצעקו - בצ'. אצלם מסיים הפסוק "ממצוקותיהם יושעים".

המלבי"ם מבאר שבלשון הקודש ההבדל הוא שצעקה היא פנימית יותר מזעקה. ללמדנו שכשאדם 'צועק' - מפנימיות הלב - הקב"ה מושיע אותו מכל צרותיו - ממצוקותיהם יוצאים. אך כאשר אדם רק 'זועק', הקב"ה מושיע אותו מהצרה הנקודתית. ישועה זמנית.

אם כן, יש להבין למה השניים הראשונים 'צעקו' והשניים האחרונים 'זעקו'... מבאר המלבי"ם: כאשר אדם נמצא בים והספינה מיטלטלת כקליפת אגוז בין משברי הים - אין לו מה לעשות! לא יעזרו לו פרוטקציות וקשרים ולא יעזור לו כסף. אין לו שום דבר אחר לעשות חוץ מלצעוק מעומק ל בו לקב"ה שיציל אותו מן הצרה. מי שצועק מעומק הלב - יוצא מכל הצרות.

אבל כאשר אדם חולה הוא חושב שרופא טוב יוכל לעזור, וכן יושב בבית האסורים מקווה שעורך דין טוב יוציא אותו הוא מתפלל, הוא 'זועק' לה', התפילה מבחינתו היא סוג נוסף של השתדלות....

שום תפילה אינה שבה ריקם והוא 'נושע' ממצוקתו, אבל לא יוצא לחלוטין. שכן הוא לא סמך על ה' במאת האחוזים.

במצרים הייתה צעקה! 'ויצעקו ותעל שוועתם אל האלוקים'. ליל הסדר הוא הוא הזמן להחזיר בצאצאיו הישענות מוחלטת בבורא עולם. עכ"ד הרב פנחס בריער שליט"א.

יש להוסיף לזה מעשה שהיה עם אחד מטובי המרצים באשדוד (הרב ק שליט"א) שכאשר להתחיל לעבוד עם אחד הארגונים הגדולים שמקרבם רחוקים על ידי הרצאות.

יום אחד הזמינו אותו למסור הרצאה בעיר ראשון לציון ברחוב שפירא. ההרצאה הייתה אמורה להיות בשעה 20:00 בעיר ראשון לציון ברחוב שפירא.

ובעיר ראשון לציון ישנם שני רחובות בשם שפירא. אחד בשם צבי שפירא, ואחד בשם חיים משה שפירא.

והוא חשב שההרצאה ברחוב חיים משה שפירא, וזה היה קרוב אליו. ולכן הוא נסע לשם בעשרה לשמונה.

וכשהוא מגיע קרוב לרחוב התקשרו לשאול אותו מהאירגון למה עוד לא הגעת.

הוא ענה להם שהוא עוד דקה אני ברחוב חיים משה שפירא, ואני יורד שמה. אמרו לו טעית הכוונה היתה לרחוב צבי שפירא, ואיך טעית בטח אין לך ג"י פ"א.

הוא הצדיק ואמר שיש לו מפה ועליה הוא מסמן לעצמו את המסלול. והוא כעת יסמן מסלול חדש ויגיע.

מטעם האירגון צעקו עליו איך מרצה מתנהג בצורה כזו מיושנת, ואין לו ג"י פ"א.

הוא מאוד נפגע במקום שיעודדו אותו עוד שופכים לו שמן למדורה. והוא הרגיש שלא בנוח עם הצעקות שהוא קיבל.

הרב חיים בן חמו שליט"א

פרשת צו – שבת הגדול

אחד המועדים המיוחדים שעם ישראל מרבה בו בהרבה מאוד הכנות, הוא ללא ספק חג הפסח ההכנות באות לידי ביטוי כבר שלושים יום קודם החג בלימוד ההלכות, ומקבל משנה תוקף בהבטחה שהבטיח האריז"ל שאמר שכל הנוהר בחמץ בפסח במשהו מובטח לו שלא יחטא.

כמו כן ההכנות הרבות כדי לקיים את מצוות החג בהידור כוללת את ההוצאה הכספית בצרכי החג, הכנות רוחניות, והכנות על ידי הניקיונות בקרצוף הבית עד שאמרו חז"ל, שהמלאכים העולים מהקרצופים ומהשפופים כוחם רב להיות מליצי יושר על ישראל להטותם לכף זכות.

ואכן יכולים אנו לראות שבחג הפסח יש מנהגים רבים, חומרות מחומרות שונות, קהילה וקהילה ומנהגיה.

שבת הגדול משמשת אותנו כפרודור לטרקלין המפואר של חג הפסח, בתוס' במסכת שבת (פז:); מובא אחד הטעמים לכך ששבת זו נקראת "**שבת הגדול**" הוא מפני שבפסח ראשון שעשו בני ישראל עוד בהיותם בארץ מצרים, נצטוו לקחת בעשור לחודש, שה לבית אבות שה לבית, ולפי החשבון באותה השנה עשירי לחודש היה ביום שבת, ונעשה ביום זה נס גדול, נס מיוחד, באותה השבת נתקבצו בכורות אומות בעולם אצל ישראל ושאלו אותם למה אתם עושים כך? אמרו להם "**זבח פסח הוא לה**" שיהרוג כל בכורי מצרים, הלכו אצל אבותיהם ואל פרעה לבקש ממנו, שישלח את ישראל לחרות, ולא רצו, ועשו הבכורות מלחמה עם העם המצרי והרגו בהם ששים ריבוא הדא הוא דכתיב: (תהילים קל"ו י') "**למכה מצרים בבכוריהם**".

כלומר בגלל נס גדול זה השבת שלפני חג הפסח לעולם נקראת "**שבת הגדול**".

שואל "הפרי צדיק" הרי כל תהליך יציאת מצרים לווה בכל כך הרבה נסים גדולים, החל מהאבות שעשה משה עוד בתחילת דרכו אל גאולת ישראל, דרך עשרת המכות הנאמנות והמדויקות, קריעת ים סוף, וכלה בעומדם למרגלות הר סיני לקבלת התורה שם התעלו לדרגת אדם הראשון קודם החטא, וזכו לראות מראות אלוקים חיים, ומה המקום להתפעל מנס זה, עד כדי שמאז (כ- שלושת אלפים ושלוש מאות שנה) ועד היום שבת שלפני הפסח נקראת "שבת הגדול"? ועוד שאנו מציינים את הנס בתואר "**הגדול**"? וכי יפלא מה' דבר? וכפי שאמר רבי חנינא בן דוסא מי שאמר לשמן וידלוק יאמר לחומץ וידלוק, ועוד שננס זה לא מופיע עם עשרת הנסים שתוכנו מראש ושנעשו לישראל במצרים, ומה מיוחד בנס זה?

במבט מעמיק יותר בנס זה בשונה משאר הנסים, אנו מוצאים בו מאפיין שונה, שבעוד שכל ניסי מצרים מטרתם הייתה להעניש את העם המצרי, ובכך לקיים את ההבטחה שהובטחה לאברהם אבינו בברית בין הביתרים כפי שנאמר (בראשית טו-יד) "**וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנוכי**", וכן לבצר ולחזק את עם ישראל באמונה, כמו שכתוב (שמות ח-י) "**למען תדע כי אין כה' אלוקינו**" שונה הוא הנס שהיה בעשירי בניסן, והשוני הוא בכך שכאשר כוח הרשע מגיע לשיא הוא מתכלה על ידי עצמו, וכך עם ישראל יכלו לעמוד מהצד לחזק את ידיהם בהנאה ולראות איך בכורי מצרים נלחמים עם אחיהם והורגים את בני משפחותיהם, וכל זאת מבלי שהם מתערבים במלחמה, וזהו שנאמר ל"**מכה מצרים – בבכוריהם**".

מפאת חשיבות הטמעת יסוד גדול זה, שאין לכוח הרע כוח עצמי לשרוד ולהחזיק מעמד ליזמן בלתי מוגבל, אלא שכאשר שאת הרשע מתמלאת הוא ממית על עצמו את האסון.

וההכנה שלפני הגאולה הייתה בכך שהקב"ה ציוה לקחת את פסח מצרים בעשור לחודש דווקא, ארבעה ימים לפני הקרבנות שהוא זמן ארוך, כאשר זמן אכילתו של קרבן פסח מבין כל הקרבנות הוא הקצר ביותר, עד חצות הלילה בלבד, והנותר ממנו עד הבוקר באש ישרף, כאשר אנו מעיינים בהכנות אלו אנו מגלים שדווקא הכנות האלו הם שאפשרו את גאולת ישראל, כפי שמציין רש"י (יב-ו) היה רבי מתיא בן חרש אומר, מפני מה הקדים הקב"ה את לקיחתו קודם שחיתו ארבעה ימים? הרי הוא אומר (יחזקאל טז) "**ואעבור עליך ואראך והנה עיתך עת דודים**" הגיעה שבועה שנשבע הקב"ה לאברהם אבינו שהוא גואל את בניו, ולא היה בידם מצוות להתעסק בהם כדי שיגאלו שנאמר (שם טז-יז) "**ואת ערום ועריה**" מהמצוות ונתן. להם הקב"ה שתי מצוות, מצות הפסח ומצות המילה, כלומר שדווקא ההכנה הזו שיש בה מסירות נפש היא הייתה המלבוש לקראת היציאה ממצרים, לכן גם המדרש מדגיש את הלקיחה כי בלקיחה יש מסירות נפש, ולכן אומר הפסוק "ואומר לך בדמייך חיי" פעמים אחד דם קרבן הפסח והשני דם ברית המילה.

יש לציין את העובדה שבני ישראל קנו את קורבן פסח בעיצומו של יום השבת, שהוא עשירי בניסן, כפי שציוה ה' את משה, וקשרו אותו למיטה, (כמובא בפסיקתא רבתי טו) והיה בזה עיקרון להכין ולהכשיר אותם להיות להתנתק בהדרגתיות מתרבות מצרים שחלחלה במשך הזמן שהיו משועבדים לעם המצרי, כי יסוד הוא בתורת הנפש שכל פעולה חויתית מפתיעה ומרגשת גדולה ככל שתהיה, אם היא מופיעה בפתאומיות, חל עליה הכלל כבולעו כך פולטו, כלומר רשמיה ולקחיה מתפוגגים מהר ולא נשאר מהם כל עיקר, אך ככל שישנו תהליך של דגירה ובהדרגה והכנה מכילה, ערך זה מופנם ונחרט והופך לחלק מאישיותו של האדם, לכן לחיי הנישואין קודמים חיי האירוסין, עבודות וחנוכת המשכן היו לאחר שבעת ימי המילואים, ששימשו כהכנה לתפקוד המשכן, כמו כן לפני מתן תורה קדמו שלושת ימי ההגבלה.

הרמב"ן כותב שכגודל ההכנה כך גודל הקבלה, אם נכין עצמנו לקראת הגאולה ונצפה לה נזכה בה בע"ה כבר שניסן זה.

יהי רצון שקייים בנו הפסוק כימי צאתך מארץ מצרים הראינו נפלאות אמן.